

DET TALTE ORD GÆLDER

Formandens tale - Kommunalpolitisk Topmøde 2023

Tak for ordet, Cecilie.

Vi er tilbage i salen, håber I har fået en god frokost. Og at I har fået talt lidt sammen. Vi har her i formiddag hørt om nogle af de store problemer, vi har i vores samfund:

Vi mangler medarbejdere. Vi har et sundhedsvæsen i knæ. Vi har alt for mange børn og unge, som ikke trives. Vi har en energikrise. Og så er der klimaet.

Det er problemer, hvor vi ikke bare kan forlænge brædderne. Løsningerne findes ikke for enden af det, vi allerede gør i dag. De ligger andre steder.

Derfor skal vi gentænke det, vi gør. Det er det, min tale kommer til at handle om.

Mit budskab er: Vi kommuner vil gerne være med til at tænke nyt og tage et ansvar. Vi skal selvfølgelig have nogle rammer, som gør det muligt. Og, hvis vi får det, så kan vi en hel masse.

Nogen har måske den fordom, at kommuner er supertankere, som ikke lige med det samme ændrer kurs, selvom man drejer på roret. Men jeg synes, Corona og Ukraine-indsatsen viser noget andet. De viser, at vi er speedbåde. Når vi vrider gashåndtaget i kommunerne, så sker der virkelig noget: Vi var hurtige, vi tog chancer, vi hjalp hinanden, vi fandt nye veje, vi tænkte nyt. Og det bliver der brug for i fremtiden.

Jeg har været med ombord i 25 år. Det er ret præcist 25 år siden, jeg første gang blev valgt til en kommunalbestyrelse. I Gørlev.

Dengang fik vi mødedagsordenen med post. Men bilagene fandtes kun i ét sæt. De lå i et skab i kælderen under rådhuset. Man kunne få udleveret en nøgle til skabet, og så kunne man gå ned i kælderen og læse bilagene. Det var der i kælderen, at man mødte kommunalpolitikere fra de andre partier. De ville også gerne se, hvad der stod i bilagene. Mens vi læste, diskuterede vi sagerne med hinanden. Hvordan opfattede de andre sagen? Hvad er mulighederne? Hvor er den gode løsning?

Det var i kælderen under rådhuset, at grundstenen til det kommunale samarbejde i Gørlev blev lagt.

Det er 25 år siden. Dengang var vi en masse små kommuner. Det havde sin charme, men vi havde ikke de hestekræfter og det udsyn, vi har i dag. For 25 år siden var den kommunale sektor ikke en motor, der kunne flytte samfundet et bedre sted hen. Det er den i dag.

Men spørgsmålet er, om den politiske samtale i løbet af de 25 år er skredet lidt i svinget.

For 25 år siden mødtes vi fysisk i kælderen under rådhuset. Her havde vi, på kryds og tværs af partier og overbevisninger, politiske samtaler med hinanden. Vi talte sammen. Lyttede til hinanden. Vi gjorde hinanden kloge.

Det synes jeg faktisk stadig, vi er gode til i kommunalpolitik. Borgerne er ofte med ind over, vi er forankret i hver vores lokalmiljø, vores rodnet er dybt. Og vi skal blive ved med at insistere på samarbejdet. Også selvom det nogle gange trækker tænder ud.

Vi får kun hånd om de store problemer, hvis vi tager hinanden i hænderne. Det skal vi blive endnu bedre til. Borgere, organisationer, foreninger og alle andre, som kan og vil. Og i kommunerne går vi gerne den berømte ekstra mil. Men, som I måske også har læst i medierne i de seneste dage, så er jeg nødt til at sige, at vi for tiden har en halvstor sten i skoen.

Der er 40 procent flere ansatte i statens styrelser end for fem år siden. 40 procent flere på fem år! Prøv lige at tænke over, hvor mange det er?

Altså. Hvis stigningen fortsætter med samme hast. Hvad sker der så? Så får vi en meget spændende situation i slutningen af dette århundrede. I 2096. Der er ikke så længe til. Alle i den arbejdsduelig alder vil til den tid være ansatte i staten. Så er der ingen medarbejdere i kommunerne, regionerne og den private sektor. Så tilbringer vi alle frem til pension som statsansatte.

Det er unge, kvikke akademikere, der strømmer ind i styrelserne. Og de vil selvfølgelig gerne bestille noget. De sidder da ikke på hænderne. Selvfølgelig gør de ikke det. Prøv lige at tænke over, hvad 40 procent flere hårdtarbejdende akademikere i styrelserne betyder for kommunerne. Det er 40 procent flere skjorteærmer, der bliver smøget op, og som sætter fuldt skrald på tilsyn og krav til administration.

Der er ingen tvivl om, at det giver mere administration til os i kommunerne. Vi oplever en markant stigning af tilsyn og kontrol.

Jeg kan også godt afsløre, at vi endnu har til gode at høre om styrelser, der laver vejledninger, som gør det *nemmere* at være medarbejdere i en kommune.

Jeg har også noteret mig, at det mere er reglen end undtagelsen, at der til slut i politiske aftaler er tilføjet en sætning om, at styrelse Y eller styrelse X tilføres et antal millioner kroner, som en del af aftalen. I kan selv prøve at tjekke efter. Det er blevet kutyme, når politikerne på Christiansborg indgår aftaler, så tildeler de styrelserne flere penge. Så kan de ansætte flere medarbejdere. 40 procent flere på fem år er det foreløbigt blevet til!

I det lys er det altså helt tosset at tale om, at det er kommunerne, der skal spare på administrationen. Men det rejser også et helt andet spørgsmål.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvor det efterlader den politiske ledelse i det her land. Er det embedsmænd eller politikere, der har fat i tøjlerne?

Hvis jeg sætter mig i et rum med nogle folketingspolitikere og lukker døren, og vi gennemgår de administrative bindinger, der er sat i værk i kommunerne, så tror jeg godt, de kan se, at den er helt gal. Øget tilsyn og kontrol. Er det den vej vi vil? Eller skal vejen være brolagt med tillid til og respekt for medarbejdernes faglighed?

Det synes jeg, vi politikere skal sætte os ned og tale om. Det er os, der skal lægge linjen for det samfund, vi gerne vil have.

Vi har lagt mærke til, at regeringen har nogle ambitioner og gerne vil en hel masse.

Vi kan godt se, at der er tænkt mange tanker. Større frihedsgrader til den enkelte borger. Mere ansvar til institutionerne.

Men vi synes også, at vi kan se, at der mangler nogle svar. Hvad skal være det styrende? Hvem skal have ansvaret? Hvad skal vi stille op med de store forventninger, som borgerne møder os med? I kommunerne vil vi meget gerne have en samtale med regeringen om sådan nogle spørgsmål.

Vi byder os til med al den udviklings- og motorkraft, vi kan mønstre. Vi synes, det er vores pligt. Det er en del af kommunernes dna at være ansvarlig for samfundets udvikling.

Er der noget, jeg har lært af mine 25 år i en kommunalbestyrelse. Så er det, at analyse, forberedelse og dialog er nøgler til kloge beslutninger og holdbare politiske resultater. Ingen løser problemerne hver for sig. Udvikling skabes ikke i en stærkmandskonkurrence, men ved at man taler sammen, og lytter til hinanden.

Her til formiddag har vi hørt Kyivs borgmester. Det er så uendeligt trist, at der er krig i Europa. Krig rimer på frygt og menneskelig tragedie. Og på usikkerhed.

Vores del af verden er helt åbenlyst i bakgear for tiden. Det kalder på politisk lederskab. Det tager vi gerne på os. Derfor synes jeg også godt om dét, statsministeren i dag har sagt i avisen.

Jeg synes, jeg læser, at regeringen ønsker at gøre noget andet. Noget nyt. At den mener, at det er nødvendigt, fordi den velfærd vi kender, er under pres. Den bliver udhulet, hvis ikke vi gør noget. Vi er enige i den analyse.

Og i mine ører lyder det som en invitation til et samarbejde om, hvordan vi sammen udvikler vores velfærdssamfund. Den vil vi gerne sige ja tak til.

Vi vil meget gerne bidrage til at løse de problemer, der er i vores land. Vi har brug for gennemtænkte planer. Ikke nålestiksoperationer. Eller mediestunts.

Vi vil gerne være med til at skrue op for en politisk samtale. For hvis vi skal rykke den offentlige sektor, så skal vi rykke den sammen.

Og bare for at være helt på det rene med det der med samtalerne – det behøver altså ikke foregå i en kælder.